

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsakega člena poročila, izjava, mednarodne, — zasedanja do 30 peti a 2 D, do 100 vrsi
20 50 p, večji inserti peti vrsta 4 D; notice, poslaste, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogo-
voru. — Insertni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inostranstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Sredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Postnina plačana v gotovini.

Naši Nemci

Razprava o proračunu prosvetnega ministrstva v narodni skupščini je postala za nekaj ur v ospredje narodnih vprašanj. V imenu nemške manjšine je nastopil dr. Kraft, poslanec vojvodinskih Nemcev, ki se udeležuje pridno tudi manjšinskega gibanja v inostranstvu.

Dr. Kraft je seveda pripovedoval o zatiranju nemške manjšine, tožil, da Nemci nimajo dovolj osnovnih in srednjih šol, da so izgubili svoje nekdanje kulturne institucije itd. Debatu, ki se je vnela ob tej priliki, je postala izredno živahna in jako značilna. Dr. Kraft je imel, to je treba naglasiti, precej malo vpliva na nastop. Za nas v Sloveniji je gotovo važno, da vemo, da se je dr. Kraft pritoževal, ker so Nemci v Sloveniji izgubili one institucije, ki so jih imeli v Avstriji, tedaj gledališča, srednje in osnovne šole itd. Nemcem je tedaj le še vedno v glavi program ohranitve njihovega „posestnega stanja“, kakor se je glasilo njihov terminus v avstrijski dobi. Tako malo so se potemtakem spremenili, tako slabo morejo pojmiti novo dobo nacionalne osvoboditve. No, s takimi naziranj v Sloveniji ne bomo več polemizirali. Tako ga je spravilo v zagato njegov historizem glede Vojvodine. Tu se je povzpelo do trditve, da imajo Nemci v Vojvodini ista historična prava kot Nemci, češ, Nemci so s svojim orožjem pregnali zopet Turke iz onih krajev. Burja ogorčenja je bila odgovor na to argumentacijo domala od tebe skupščine.

Dr. Kraft je pletiral za realizacijo onih smernic za manjšinsko politiko, kakor jih je postavil kongres narodnih manjšin in kakor so se že pričele udeleževati v medsebojnih dogovorih med manjšinami v Avstriji in Italiji in na katere je pristalo vodstvo Nemcev v naši kraljevini. Gotovo je, da bi nam bilo vsem simpatično, če se težave glede narodnomajnskih določb odstranijo potem medsebojnega sporazuma, ali naglasiti je treba, kakor so to storili protigovorniki, da moramo najprej videti, ne le poslušati, dobro voljo na nemški strani. Nemci smo imeli priliko spoznati dobro, ko so bili okrutni gospodari nad nami; dozdaj na Koroskem v dejavnih še niso pokazali, da znajo biti tudi humani. Dr. Kraft ni mogel pregnati naše skepse, celo še povečal jo je in prav značilna je replika Stepana Radića, ko je zabrusil nemškemu govorniku očitek, češ, take se kaže, da vidim, kako je bila Pribečičeva politika napram nam baš prava.

Se ene važne točke se je dotaknila manjšinska debata, vprašanja določanja narodnosti, oziroma narodnostne šolske pripadnosti strank. Slujen odgovor je dal dr. Kraftu Svetozar Pribečič, ki je dejal, da ni nikakor ne moremo priznati napot pomadžarjenim in poneverjenim starem pravice, da pustijo raznarodovati v svoji zaslepienosti dečo še nadalje. Kadar bo naša država v osvobodjenih deželah ustvarila svojo tradicijo in svoj narodno-kulturni ugled, tedaj bo prenehala tudi nevarnost nadaljnega raznarodovanja in tedaj bodo imeli starši zopet svojo normalno pravico. Danes jim priznati to pravico, bi pomenilo priznati stanje pomadžarjenja, česar pa nacionalna država, ki stoji višje, nikakor ne sme storiti. Ta jasna Pribečičeva odgovor je izvalj solaslanje tudi pri radikalih, kar je posebno važno, ker se je pokazalo, kakor da se Stjepan Radić nagiblje k popuščanju v tem pogledu.

Dr. Kraftu pa moremo biti samo hvaležni, da je tako nespretno pokazal svoje karte.

Politična situacija

— Beograd, 4. marca. Kuluarški razgovori med poslanci postajajo zelo živahni. Posebno se komentirajo izjave nekake prvaka Davidovičeve stranke, ki je napovedal, da bi bila možna koalicijska med radikalni in davidovičevci. V tem smislu objavljajo tudi današnje „Vreme“ članek, v katerem trdi, da obstaja tako med radikalni kakor davidovičevci razpoložena za koalicijsko. List navaja tudi pogoje obeh skupin. Radikalni zahtevajo, da najprej davidovičevci demokratska stranka razčisti situacijo v klubu in da izloči pred vsem skupno Vojve Veljovića in njegovih prijateljev. Obenem bi morali davidovičevci prekiniti s Spahovo stranko.

Davidovičevci zahtevajo po drugi strani, da bi se moral brezpogojno umakniti predsednik Pašić in da bi moral koalicijsko vlado sestaviti nov človek.

Debata o proračunu ministra za vere

Tudi pravoslavni in muslimani so nezadovoljni z versko politiko vlade. — Izjave ministra Miše Trifunovića.

— Beograd, 4. marca. Narodna skupščina je včeraj nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva za vere. Govorila sta med drugim poslanec SLS Klek in Skuli, ki sta oba očitala vladi, da je napram katoličanom neprijateljsko razpoložena. V debato je vnovič posegel tudi minister za vere Miša Trifunović.

Današnja seja Narodne skupščine je pričela ob 9.15. Po odobrenju zapisnika je skupščina prešla v debato proračuna ministrstva ver. Poslanec SDS Dušan Kecmanović, pravoslavni prota, je v velikem govoru kritiziral cerkveno in versko politiko sedanje vlade ter zbudil s svojimi obtožbami veliko senzacijo. Z zlobnim intrigami je uspešno nasprotnikom pravoslavja raztrosil v javnosti vesti, kakor da zavzema pravoslavna cerkev izjemno stališče in da se razvija na škodo ostalih veroizpovedi. Stvarnost nasprotju tej trditvi. Pod staro Avstrijo so obstojale štiri pravoslavne cerkve: bosanska, karlovska, dalmatinska in bukovinska cerkev. Po osvoboditvi in ujedinjenju so vsi pravoslavni krogi pričakovali, da nastopi v novi državi doba velikega napredka pravoslavne cerkve. Razočaranje nad fiktivnim položajem pravoslavne cerkve je ogromno. Govornik kritizira vlado, da še ni izdelala zakonskega načrta o pravoslavni cerkvi in to baje radi konkordate. Nato je posl. Kecmanović kritiziral zlozabe, ki so jih zgrešili razni od radikalske protežirani pravoslavni svečeniki.

Takoj za posl. Kecmanovića je povzel besedo minister ver Miša Trifunović.

Med splošno pozornostjo je izjavil, da soglasja s prvimi deloma govora posl. Kecmanovića in da razvoj pravoslavne cerkve v osvobodjeni državi ni napredoval tako, kakor se je splošno pričakovalo. Kar se tiče drugega dela govora posl. Kecmanovića, je minister Trifunović obetal, da izvede najstrožjo preiskavo in da bo krivce kaznoval. — Napovedal je obenem, da bo vlada v najkrajšem času predložila zakone o regulaciji odnosov med pravoslavno in katoliško cerkvijo. Posl. Kecmanović je v ponovnih izjavah potrdil svoje navedbe o zlorabah.

Posl. JMO Murašić je ostro kritiziral vlado radi nepravilnega postavljanja muslimanskih imamov in radi številnih kršitev muslimanske cerkvene avtonomije.

Nerodnost posl. Klekla.

— Beograd, 4. marca. Današnja „Politika“ objavlja natančno besedilo govora poslanca Klekla v narodni skupščini. Po zadržanju „Politike“ je poslanec Klek izjavil, da se nahajajo katoliški poslanci v Narodni skupščini na temelju cerkvenih predpisov in radi dovoljenja katoliških škofov, katerim so podrejeni in da bodo ostali na tem mestu dotlej, dokler bo to v skladu s cerkvenimi predpisi in z navodili škofov. Te Kleklove izjave so vzbudile v beogradski politični javnosti vsled svoje zagrčenosti in neliberalnosti veliko ogorčenje ter splošno kritiko.

Usoda finančnega ministra za pečatena?

Stojadinović se vrne v petek. — Naraščajoče nezadovoljstvo v radikalnem klubu. — Novi finančni minister neparlamentarec dr. Bogdan Marković?

— Beograd, 4. marca. Kabinet ministra financ je prejel iz Londona brzojavno obvestilo, da se povrne finančni minister Stojadinović v Beograd v petek ali najdlje v soboto. V finančnem ministertvu trdijo, da je dosegel finančni minister Stojadinović tako v Washingtonu kakor v Londonu popoln uspeh. Tem večje pa je nezadovoljstvo z delom finančnega ministra Stojadinovića v radikalnem klubu, kjer delujejo razne skupine na to, da finančni minister Stojadinović odstopi in da bodi na njegovo mesto imenovana nova oseba. V radikalnih krogih mu zamerjajo, da je odpoval najprej v Združene države, kjer znaša naš vojni dolg razmeroma malo vsoto in da se je šele na povratku iz Združenih držav ustavil v Londonu in v Parizu, kjer predstavlja naš vojni dolgovi mnogo višje vsote. Nekateri radikalni krogi imenujejo kot njegovega naslednika znanega beogradskega bankirja in finančnega strokovnjaka dr. Bogdana Markovića, ki je v poslednjem času objavljil v beogradskih listih zelo dokumentirane in strokovno podprte članke proti finančni politiki g. Stojadinovića. Z ozirom na to, da je bil že ustvarjen precedenčni slučaj imenovanja za ministra osebe, ki ni parlamentarec, se splošno smatra, da bi dr. Bogdan Marković v tem oziru lahko takoj zasedel mesto finančnega ministra.

Stojadinović in Radić.

— Beograd, 4. marca. Prijatelj finančnega ministra pričakuje, da bo Stojadinović, ki je zelo občutljiva pa tudi odločne narave, energično in brez kompromisov obračunal s prosvetnim ministrom Stepanom Radićem radi znane težke obdolžitve glede 500.000 zaigranih francoskih frankov v Parizu.

Konsolidacija našega vojnega dolga v Angliji

Stojadinovića pogajanja v Londonu. — Njegovo bivanje v Parizu. — Sestanek z dr. Ninčičem.

— London, 4. marca. Jugoslovanski finančni minister Stojadinović je zaključil preliminarne pogajanja radi ureditve vojnih dolgov v Angliji, ki znašajo 32 milijonov funtov sterlingov. Pogajanja niso bila službena nego so tvorila pravzaprav izmenjavu razlogov glede službenih pogajanj med Beogradom in Londonom. Službeni komunikacije izjavljajo, da je jugoslovanska vlada pooblastila dr. Stojadinovića, da prizna dolg napram Angliji in da izjavi na merodajnem mestu v Londonu, da je jugoslovanska vlada pripravljena pristopiti pod gotovimi pogoji k odplačevanju svojega dolga napram Angliji, čim sprejme Narodna skupščina novi državni proračun. Po proračunu ji bo omogočeno, da pripravi definitivno bazo za konsolidacijo jugoslovanskega vojnega dolga Angliji in da izvede tudi izplačilo prvih obrokov. Sedanja pogajanja se prekinjajo radi tega, ker mora jugoslovanska vlada pri odplačevanju računati tudi z ameriškim dolgom. Tekom včerajšnjega dne je imel dr. Stojadinović še en sestanek z zakladnim ministrom Churchillom. Nato je dr. Stojadinović zapustil London in se podal v Pariz. Dr. Stojadinović ostane v Parizu par dni, nakar se koncem tega tedna vrača v Beograd. Dr. Stojadinović je izjavil, da bo jugoslovanska kraljevina s konsolidacijo svojih dolgov napram

Angliji in Združenim državam izločila dve tretjini celokupnega svojega dolga in da bo nato lahko pristopila k najresnejši gospodarski in finančni obnovi. Dr. Stojadinović je izjavil uredniku „Morning Post“, da potrebuje naša država v prvi vrsti poljedelskih strojev. Jugoslovanski finančni minister je mnenja, da bi angleška industrija mogla v tem oziru znatno olajšati položaj jugoslovanskega poljedelstva. Angleškemu kapitalu pa bi s tem obenem bilo omogočeno, da se plasira v Jugoslaviji pod zelo ugodnimi pogoji.

Pred zaključkom trgovinskih pogajanj z Anglijo.

— Beograd, 4. marca. Pogajanja za podpis angleško-jugoslovanske trgovinske pogodbe so stopila v definitivno fazo. Angleški poslanec Cunard je včeraj dolgo konferiral s pomočnikom zunanjega ministra Markovićem. V informiranih krogih trdijo, da je v glavnih vprašanjih dosežen sporazum in da bodo pogajanja zaključena v najkrajšem času s popolnim obojestranskim uspehom.

BOLEZEN SKUPŠČINSKEGA PREDSEDNIKA

— Beograd, 4. marca. Bolezen predsednika Narodne skupščine Marka Trifunovića se je znatno poslabšala. Zdravniki so zelo v skrbeh radi njegovega zdravlja. Boje se celo najhušega.

Odmevi pariškega obiska dr. Ninčiča

Optimistični komentarji francoskega tiska. — Sodelovanje med Francijo in Jugoslavijo v Srednji Evropi in na Balkanu. — Nove vesti o protigermski antanti.

— Pariz, 4. marca. Vse pariško časopisje se bavi z bivanjem dr. Ninčiča v Parizu. V poročilu iz Beograda naglašajo „Journal des Debats“ važnost dr. Ninčičevega potoja v Pariz in trdi, da interesi Francije in Jugoslavije popolnoma soglašajo v vseh vprašanih Srednje Evrope in Balkana. Tudi italijanska politika v miroljubnem pravcu lahko podpre konsolidacijo položaja in učvrsti odnose med Jugoslavijo in Francijo. Ninčič bo francoski vladi brez dvoma obrazložil podrobno svoje razgovore z Mussolinijem.

„Petit Parisien“ piše na uvodnem mestu, da bosta Briand in Ninčič govorila tudi o falzifikatorski aferi na Madžarskem. Po vsej priliki bosta na sestanku govorila

Lahna obolelost kralja

— Beograd, 4. marca. Vsled influence kralj Aleksander že 10 dni ne sprejema obiskov. Včeraj se je informiral kralj preko ministra dvora Jankovića o notranji in zunanji situaciji in je v to svrhu minister dvora Janković posestil ministrskega predsednika Pašića. Po konferenci s Pašićem se je minister dvora razgovarjal z ministrom Gjurčićem in s predsednikom radikalnega kluba Ljubo Živkovićem.

PLASTIRAS IZGINIL

— Skopje, 4. marca. Iz Skopja je neznan kam, kljub čuječnosti naših oblasti, izginil znani grški revolucionar Plastiras. Ugotoviti se je moglo le toliko, da je sinoci pozno zvečer odpoval v avtomobilu iz Skopja v smeri proti bolgarski meji.

Današnja porota

PODJETEN SLEPARCEK.

Danes se vrši zadnja porotna obravnava v tem porotnem zasledanju in sicer proti Jakobu Zvanu, ki je rojen v Sent Kupertu, pristojen pa je v Kamno gorico na Gorenjskem. Stanoval pa je v zadnjem času s svojo ženo v Lomacem. Obtožnica ima za seboj zelo burno življenje. Obtožnica mu očita, da je rojen goljuz in lahovilec. Končal je tri gimnazijske razrede na gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano, kjer pa so ga odpustili z nezadostnim uspehom. Kam se je mož potem obrnil, se ne ve. Po preobratu se mu je posrečilo, da je dobil službo pri začasnih delavski zavarovalnici zoper nezgode. Tam pa mu ni ugajalo in vstopil je 1. februarja 1922 pri neki ljubljanski banki, kjer je služil kot praktikant do 15. aprila, nakar je k nekemu zavodu v Bjelevaru na Hrvaškem, bil pa je povsod odpuščen radi nerednega življenja in pa zato, ker je rad delal doolgeve.

Mož ima že več grehov na vesti in je bil tudi že parkrat kaznovan radi tatvine in poneverbe v Ljubljani in v Zagrebu. Zadnja kazen je bila dve leti; bil je v znani kaznici v Lepoglavi, kjer se mu je posrečilo, da je pobegnil.

Toda vse to ga ni spametovalo, pritojono pustolovstvo ga je gnalo v novo pustolovsko življenje. Seznanil se je pri tem z zastopnikom „Bibliografskega zavoda v Zagrebu“, ki mu je poveril prodajo „Narodne enciklopedije“. Obtoženec se je lotil tega posla. Pridno je potoval in prodajal. Ker ima dobro namazan jezik, je dosegel pri prodaji „Narodne enciklopedije“ prav lepe uspehe. Vendar pa mu žilica ni dala miru in zopet je grešil. Ker je pobiral od strank tudi razna naplacija, si je denar lepo pridržal in ga zapravljal. Potoval je po Sloveniji, dobro živel, veseljačil in se tudi pridno žemil. Ogoljufal je v Ljubljani, Celju, Kranjski gori, Zalcu, Šentpetru, na Vranskem, v Lutomeru, Ptuj in po drugih krajih razne boljše stranke za okroglo 15.000 dinarjev, kolikor je ugotovljeno. Koliko strank je ogoljufal, se pa seveda ne ve. Vsi oškodovanci se gotovo niso hoteli javiti, ker nečijo imeti sitnosti.

Podjeten sleparček pa je goljufal tudi na ta način, da se je izdaljal za zdravnika dr. Ferdo Lokarja. Končno pa so ga le zasledili, ker so stranke zahtevale naročene knjige in so končno spoznale, da so naselile sleparji.

Tudi žemil se je rad, in ker je prikupljiv in jako zgovoren, je pregovoril marsikako dekle in preživljal veselo dneve srečnega ženita. Končno pa so postale oblasti vedno bolj pozorne, ovadbe so se kopičile in tako so podjetnega Bolčeta, ki se je izdaljal tudi za novinarja, aretirali in ga vtiaknili v preiskovalni zapor.

Pri današnji obravnavi je Zvan večino

tudi o nesigurnih odnosih, ki so zavladali med Grčijo in Jugoslavijo. Ninčič bo razpravljaj z Briandom tudi o položaju na Bolgarskem. V tem pogledu se pripravljajo poboljšanje odnosov, ker je v zadnjem času opažati vedno večje zblizevanje med Beogradom in Sofijo.

Včerajšnja „Liberte“ se peča s posetom jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Ninčiča. Posetu pripisuje list veliko važnost. „Brez dvoma prihaja dr. Ninčič“ — izjavi list — „da razpravlja z Briandom o potrebi splošne udržitve miru v Evropi. Nepobitna je činjenica, da poskušajo vse države še pred vstopom Nemčije v Društvo narodov udržitvi svoje medsebojne zveze pred pangermansko nevarnostjo.“

sleparji priznal. Zagovarja se, da je porabil denar zase in za družino, ker je bil v bedi. Postaja pa še na obtožni klopi vlepetezen. Trdi namreč, da ima dobiti delež velike dedščine iz Londona po nekem lastniku pomorske družbe, ki je zapustil baje 28.000 funtov sterlingov, to je približno eno milijardo našega denarja. Seveda je vse to izmišljeno.

Senatu predseduje sodni svetnik Vehoar, votanta sta sod. svet. dr. Mohorič in ok. sod. dr. Petelin. Tož. ga državni pravnik dr. Fellacher, zagovarja pa dr. Tuma.

Porotna dvorana je nabito polna. Zaslusane prič. potrjujejo navedbe obtožnice.

Obravnava je bila nato ob 1. prekinjena in se nadaljuje ob 3. popoldne.

Vsled želje občinstva predvaja se film

Tri bišnikove hčerke

še danes - četrtek

Torej ne zamudite si ta film ogledati, ker tako zabavne in originalne vsebine in igre ne boste kmalu zopet imeli priliko videti! — Predstave ob 8, pol 5, 6, pol 8 in 9.

Kino Ideal

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Lesni trg: Ponudb in povpraševanja precej. Prodani: 135 vagonov bukovih železniških pragov 251 do 260 m. 13½ x 23 x 14 cm. fco. v. g. n. p. 30 Din za komad.

Zitni trg: Ponudbe in povpraševanje živahno. Prodanih: 1 vagon časi primerno suhe koreze fco. Vinkovci 118 Din; 1 vagon umetno sušene koreze fco. Postojna trans. 175 Din; 1 vagon nove koreze za takoj fco. Novi Sad 116 Din; 5 vagonov nove koreze fco. Postojna trans. 159.50 in 1 vagon istokate koreze fco. slovenska postaja 153 dinarjev.

2½% drž. renta za vojno škodo denar 280, blago 282, zaklj. 281½; 7% invest. pos. iz leta 1921 denar 77, blago 78; Celjska posojilnica dd. denar 200, blago 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka denar 200, blago 220; Merkantilna banka denar 100, blago 104; Prva hrvaška štedionica denar 908, blago 976; Kreditni zavod denar 175, blago 188; Slavenska banka denar 50; Strojne tovarne in livarne blago 120; Trboveljska prenogokopna družba denar 344, blago 352; Združene papirnice denar 110; Stavbena družba dd. Ljubljana denar 90, blago 100; Sešir dd. denar 115, blago 120.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Curih 10.9175—10.9575, Praga 167.97—168.97, Pariz 213.50—215.50, Newyork 56.60—56.90, London 275.40—276.40, Trst 227.25—228.46, Berlin 13.517—13.557, Dunaj 799.45—803.45.

Valute: dolar 56.05—56.35. — Efekti: Ljubljanska kreditna 200; Hrvatska eskomptna banka 119—120; Jugobanka 104—105; Prastrediona 965—970; Sečerana, Osijek, 400—415; Trboveljska 347½ do 350. Večje 100.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih. Borza: Beograd 9.16, Pariz 19.33, London 25.25, Newyork 519.50, Milan 20.84, Praga 15.38, Dunaj 73.25.

— Trst. Predborza: Beograd 43.95—44, Pariz 93—93.50, Newyork 24.875—24.925, Praga 73.60—73.74, Curih 479—481, Dunaj 350—355.

Protestni shod proti trboveljskim redukcijam

Snoči se je vršil v veliki dvorani »Uniona« protestni shod, ki so ga sklicale vse ljubljanske strokovne delavske organizacije. Shod je imel nalogo, protestirati proti odpuščanju delavcev in poduradnikov v rudnikih Trboveljske in proti nameri družbe, da reducira mezdje. Velika unionska dvorana je bila z galerijami in z verandami vred napolnjena poslušalcev, večinoma delavcev. Navzočih je bilo okrog 4000 ljudi. Med vsemi je vladalo enotno razpoloženje, vsem se je poznalo, da je ogorčenost nad nesocialnim postopanjem TPD, ampak tudi trdna volja, da skrajnosti podpreti v njihovi eksistencijski ogroženosti.

Za predsednika shoda je bil izvoljen g. Franc Jernejčič. Prvi je govoril tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik, za njim pa v imenu jugoslov. Strojarske Zveze g. Franc Tersek, v imenu NZZS g. Rudolf Juvan, v imenu Kmet-ske delavske zveze g. Zvonimir Bernot, v imenu delavske Unije g. dr. Bohinjec in v imenu Strojarske komisije g. Alojz Sedej. Vsi so v svojih govorih dokazovali, da je postopanje TPD ne samo protisocialno, ampak da tudi v gospodarskem položaju ni utemeljeno, ker bi mogla družba s pametnim gospodarstvom dvigniti konzum premoga tako, da bi ji ga ne ostajalo nič.

Z gromovitim odobravanjem je zborovanje, ki je potekalo brez incidentov, sprejelo resolucijo, ki jo objavljamo spodaj. Po zaključku shoda je odšla večja skupina zborovalcev pred palačo TPD na Aleksandrovo cesti, kjer je nekaj časa demonstrirala, a v dostojni obliki tako, da policija ni imela povoda intervenirati.

Resolucija.

Ljubljansko delavstvo, zbrano dne 3. marca na velikem javnem shodu v veliki dvorani hotela »Union«

ugotavlja:

Po zaslišanju referatov, glasom katerih je odpuščanje Trboveljske premogokopna družba 1325 rudarjev, za ostale produktivne delavce pa uvedla praznovanje ene tretine, tako, da praznuje vsled teh ukrepov nad 3100 delavcev istočasno pa skuša podaljšati proizvodnjo delovni čas in skrajšati mezdje.

1.) Tudi če bi bilo res, da so redukcije, ki jih napoveduje TPD, nujno potrebne, bi po menjavi način kako se nameravajo te redukcije izvesti brez primeren protisocialen čin eksponentov inozemskega kapitala.

V slučajih gospodarskih kriz je dolžna pri skrajni praznini na pomoč vsa družba. Trboveljska premogokopna družba, ki je zbraja v letih dobre konjunkturo, izrabljajo delovno silo stotimilijonske rezerve, je dolžna pomagati delavstvu v časih krize in slabe konjunkturo tako dolgo, da si ustvari druge predpogoje za eksistenco.

2.) Država, ki ni predvidela za slučajne socialne katastrofe nikakih kreditov, je podla la nadaljni dokaz popolnega neumevanja za socialne naloge države. Ne samo, da ni po-

stavila v svoj proračun nikakih kreditov za podpiranje brezposelnosti, ona ni storila ničesar, da bi se delovna sila organizirala, da bi se trdila stanovanja in izrabila vse neštetne možnosti, ki bi se možno delovna sila koristno uporabila.

3.) V kolikor se možno dobiti pomoč o gospodarstvu TPD in razlogih krize, je pa nad vse verjetno, da kriza ni tako akutna, kakor jo slika družba in je verjetno domneva, da izrabila trenutno slabšo konjunkturo za napad na zakoniti delovni čas in na delavske mezdje. Čeravno delavske mezdje niso dosegle niti prav še itak sramotno nizkih predvojnih mezd in če ravno so cene premoga za daleč previsoke in mnogo višje nego pred vojno.

4.) Sedaj veljavni pravilnik Bratovskih skladnic omočja, da bodo izgubili redukcijami rudarji še svoje članske pravice pri bratovskih skladnicah.

Iz vseh teh razlogov zahtevamo:

1.) Državna oblast naj sestavi komisijo sestojčo iz rudarske oblasti, zastopnikov parlamenta, delavske zbornice in delavskih zaupnikov, ki naj pregleda knjige TPD, naj preišče obseg krize in gospodarstvo TPD, produktivne stroške in prodajo premoga za teva naj gospodarski program javnosti pa naj izda poročilo, dotle naj se vsaka redukcija obustavi.

2.) Rudarska oblast naj prepreči kršenje zakona o osemurnem delavniku in predpisov o socialni zaščiti.

3.) Družba s svojimi sredstvi lastnim domišlji sistem, ki ustvarja zvišano produkcijo na škodo delavskega zdravja in večja brezposelnost.

4.) Družba s svojimi sredstvi lastnim domišlji sistem, ki ustvarja zvišano produkcijo na škodo delavskega zdravja in večja brezposelnost.

5.) Ugotavljamo, da je imelo ministrstvo s obačala s TPD sklenjeno pogodbo glede dobave premoga in sicer vedno za pol leta naprej. Na ta način si je TPD znala zagotoviti vir odjem od železnice, dočim saobračajno ministrstvo z nobenim drugim rudnikom ni imelo podobne pogodbe in so tako drugi, zlasti tudi državni rudniki imeli sif. se konturne pogoje. Ta pogodba TPD je ne tekla s februarjem in sedaj se družba trudi, da bi saobračajno ministrstvo sklenilo no vo pogodbo z novo razpečevalno družbo. Ministrstvo se še ni odločilo.

Na podlagi teh ugotovitev zahtevamo:

1.) Saobračajno ministrstvo naj obnovi po godo samo s TPD in povsem izloči vmes no razprodajno družbo premoga. To pogod bo naj saobračajno ministrstvo obnovi le pod pogojem, da družba sprejme vse delav stvo nazaj v delo in da družba opusti tudi vse druge ukrepe glede podaljšanja delovne časa in znižanja mezd.

2.) Zavedamo se, da je usoda rudarskega delavstva v znani meri v rokah ministr stva saobračaja, ki ima možnost, da pri ob novitvi pogodbe štiti delavske interese.

Da se te zahteve učinkovito podprejo pa zivljamo delavstvo vseh strok, da se organiza zira v svojih strokovnih organizacijah in odbli organizirani napad delodajalcev na delavske pravice, kar brez sodelovanja delav stva se kriza ne more rešiti.

pridno posredujejo po srečkah društvene lote rije.

Dobro uspeh loterije pomeni zgradbo in opremo lastnega doma naši trgovski akademiji, pomeni omogočenje večjega trgovskega študija naši mladini in pomeni, da je naša javnost, ki hoče, da se gospodarsko oamo-voimo, storila svojo dolžnost.

Društvo »Trgovska akademija«

»Ča anka«. Ste že poskusili čajne mešanice Čjanka in Globus vauilja sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

Uradniki za m. sec. marc niso dobili plač

Prvi marc je mnoge državne uradnike razočaral. Malomarnost in površnost v administraciji je kriva, da finančne uprave v mnogih krajih niso pravčasno izplačale uradniških plač. Velik del zagrebškega uradništva je ostal 1. marca brez težko pričakovanega denarja. Če skupine uradnikov, zlasti učiteljev, profesorjev in uslužbencev zdravstvenega oddelka, so prišle po plače, pa so jim povedali, da se denar ne bo izplačal in da za zamudo ne odgovarja državna blagajna, ker se drži strogo predpisov. Krivi so resortni oddelki pooblaščenih ministrstev, ki niso pravčasno odobrili kreditov za premeščene uradnike.

Tudi v Kragujevcu in nekaterih drugih krajih Srbije je nastalo med uradništvom veliko razburjenje. Učitelji na ljudskih šolah in gimnazijski profesorji že drugi mesec niso dobili plač. Finančna uprava v Kragujevcu ima dovolj denarja, toda prosvetno ministrstvo ni odobrilo potrebnih kreditov. Tudi za šolske potrebščine ni kreditov.

Ker se je zgodilo 1. februarja isto, so poslali prizadeti učitelji posebnega delegata v Beograd, da izposluje pravčasno izplačilo zaostalih plač. Toda vse prizadevanje je ostalo brez uspeha. Prišel je marc in učiteljstvo še vedno ni dobilo plač za februar in ne za marc.

Tem vestem bi človek ne verjel, če bi ne vedel, da je pri nas vse mogoče. Ni čuda, da je državno uradnišvo ogorčeno. Saj vsi vemo, da uradnik komaj čaka, kdaj dobi svoje skromne prejemke, da mnogi proti koncu meseca niti najpotrebnejših izdatkov ne zmorejo in da je mesečna plača edina nada uradniških rodbin. Uradnik ves mesec vestno in marljivo dela, ko pa pride čas skromnega plačila za delo, mu pokaže birokratizem vrata, češ da krediti še niso odobreni. To je posledica persekucij in neprestanih premeštitev uradništva, je pa tudi posledica malomarnosti gospode na teh najvišjih upravnih mestih, ki je gromotno tako dobro pre-

skrbljena, da misli, da tudi uradnik lahko ostane nekaj tednov brez plače. Tako država širi sama med uradništvom nezadovoljstvo in ubija veselje do dela. Odgovornost in posledice te malomarnosti zadenejo seveda državo odnosno njene činitelje.

Včasih je bila samo Turčija na glasu, da ne izplačuje uradniških plač...

Sport

Nehajte vendar!

Pred nami ležita dve številki novega sportnega lista. Obe nosita naslov »Slovenski Sport«, obe sta označeni kot 1. številka 1. letnika. Na eni podpisujeta kot izdajatelj g. Batjel, kot urednik g. Savo Sancn, na drugi kot izdajatelj g. H. Sever, kot urednik g. Siasna. Gre torej za pojav, ki ga v našem novinarstvu še nismo imeli.

Stvar je preprosta. Nedavno se je osnoval v Ljubljani konzorcij, ki je sklenil obnoviti izdajanje slovenskega sportnega lista. Najavil je to namero v dnevnikih in javnosti je razgiral simpatično. Konzorcij je zatrjeval, da bo list objektivno, nestranski, ker pa imajo v tem konzorciju večino Ilirijani, in Primorjani niso verjeli, da bodo objektivni, in na tihem so osnovali svoj konzorcij, hitro zbirali nekaj materiala — priznati je treba, da še dosti dovro — in brez prejšnjega obvestila izdali v tisk svoje glasilo.

Do sem bi bilo vse v redu. Primorjani pa so zagrešili nelegalnost, da so izdali list pod imenom, pod katerim je v javnosti najavil izdajanje svojega glasila prvi konzorcij in niso niti v dnevnikih niti v svojem listu samem povedali, da gre za drug list in ne za onega, o katerem je bila javnost že obveščena. To je varanje javnosti, ki je nesporito, nedopustno in ki se ne smeju slejalipreji.

Tako imamo zdaj dva lista — naslov bo eden za moral spremeniti — in mesto objektivnega, res potrebne sportnega glasila smo dobili dve klubski glasila, ki bosta polemizirala med seboj. Lja ne bo moglo trajno izhajati ne eno, ne drugo, je jasno, saj bi bilo treba napeti vse moči, da bi vzdržali eni sporniki. Mesto da bi našemu sportu koristili, mu na tak način le škodujejo, ker se bolj zastropirajo odnose med klubi in odbijajo resno javnost, na katere podpora je naš sport nujno navezan.

In vse to samo radi tančične borbe med Ilirijo in Primorjem. Posledica tega škodljivca sovrstva je tudi današnji izrečni obojni zbor nogometnega posavca, Ilirija je zbirala večino nogometnih klubov in zahtevala vovitve novega pousaveznega odbora, ker so v dosedanjem odboru odločili Primorjani. Kot vse kaže, bo surja danes zmagala. A potem! Le še najše sovrstvo med obojima vodilima kluboma. In pri razmerah, ki vladajo uanes v našem nogometu, lahko samo prerokujemo, da bo »Primorje«, ako bo danes izmagalo, do podneva, prav kmalu imelo zbor večino na svoji strani. Potem pa bo lahko samo zamisljeno izrečni obojni zbor in nove vovitve.

Če bi namreč brez konca. Pri tem pa tri sport, se morajo simpatije javnosti. Zato apeliramo na dvajset ur na vodilne oboje klubov: nehajte z neumnim neuspešnim sovrstvom; izvolite danes v nogometnem posavcu kompromisni odbor, ljudi, ki bodo uživali zaupanje oboje strani; sporazumite se na izdajanje skupnega sportnega glasila. Vsi klubi in vsa javnost bodo tak sporazum iskreno poziravali.

Današnje vreme.

— Kranjska gora, ob 7. jutraj: Temperatura + 1° C; brez oblakov, barometer pada; mirno; brez vetra; sen 10 cm, sanice ugodne.

— Bohinjska Bistrica, ob 7. jutraj: Temperatura + 2° C; za zimski sport ne ugodno; snega ni.

— Velika Planina. Zapadel je nov sneg na starega. Smuka idealna. Temperatura 3 do 8 stopinj pod ničlo.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Cetrtek, 4. marca: »Zapeljivka«. F. Petek, 5. marca: »Naša kria«. B. Sobota, 6. marca: »Pegica mojega srca«. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izen.

OPERA.

Cetrtek, 4. marca: »Zongler Naše Ljube Gospe«. D. Premijera. Petek, 5. marca: Zaprt. Sobota, 6. marca: »Večni mornar«. F.

Samo tri stalna gledališča?

Uprava zagrebškega gledališča o aktualnih vprašanjih.

Uprava zagrebškega gledališča je sestavila odgovor na vprašanje komisije prosvetnega ministra glede splošnega stanja gledališč. Uprava piše v svojem zanimivem memoariu: Mi imamo danes več državnih in podržavnih gledališč, kakor vsaka druga država v Evropi. To je velika anomalija.

Za napredek jugoslovenske gledališke umetnosti zadostujejo tri gledališča: v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. Beograd lahko s krajšimi gostovanji tekmo cele sezone zadosti potrebam Novega Sada, gotovo mnogo bolje, kakor sedanje gledališče v Novem Sadu, Split, ki bi hotel izravnati svoje pretenzije z Zagrebom in Beogradom, bi bil mnogo zadovoljnejši po izjavah samih tamošnjih merodajnih ljudi, ako bi otvoril vsak leto samo štirimesečno sezono na ta način, da bi izmenoma gostovala po en mesec zagrebška opera, zagrebška drama, beogradska opera in beogradska drama.

Zagrebška opera in drama lahko gostujeta tudi v Osijeku, kjer nasprotuje med drugim tudi pomankanje primerne gledališke zgradbe zahtevi po stalnem gledališču. Ljubljana, ki komaj vzdrži tekmo cele sezone z ločeno opero in dramo v dveh zgradbah, bi z lahko zadovoljila potrebe Maribora in Celja. V Skoplju pa bi se morala ustanoviti za vse južne kraje posebna stalna gledališka trupa.

Najbolje je, ako se iz novosadskega, sarajevskega, osiješkega in splitskega gledališča ustanovi dobra in solidno organizirana potniška družina, ki bo letno obiskovala 15 do 20 mest v državi. Mesto prisilnega in neplodnega vzdrževanja oblastnih gledališč naj država posveti svojo skrb dvema glavnima vprašanjam: da v Beogradu zgradi veliko moderno opero, v Zagrebu pa omogoči dograditev dramskega gledališča. Največja anomalija je, da razpolagata Beograd in Zagreb z dvema umetniškima trupama za opero in dramo, ki pa sta obsojeni, da nastopata samo v enem gledališču in s polovično energijo. Ako se jim omogoči delo v polnem obsegu, bo to delo koristilo umetniškemu napredku cele države.

— Dijaška predstava v drami. V soboto dne 6. t. m. se v pripori v dramskem gledališču ob 3. popoldne »Pegica mojega srca«. Ta »ako priljubljena veseloliga se igra ta dan zadnjikrat v letošnji sezoni in je namenjena v prvi vrsti dijaštvu, lahko pa jo poseti tudi drugo občinstvo. Cene so znatno znižane.

— Sevkov koncert v Ljubljani. V torek dne 9. t. m. se vrši, kakor smo že poročali, v unioiskid dvorani komorni koncert znamenitega češkega komornega kvarteta takozvanega »Sevkovega kvarteta«. Ta kvartet je poleg slavno in svetovno znane, takorekoč oficijelnega češkega komornega kvarteta »Češki kvartet«, eno najodličnejših komornih združenj na evropski celini. Sevkov kvartet koncertira že preko 20 let ter je s svojimi koncerti preprekel takorekoč celo Evropo. Ker je ta koncert 11. komorni koncert v letošnji koncertni sezoni, smo prepričani, da bo vzbudil v našem občinstvu največje zanimanje. Predpredaja vstopnic od četrta dalje v Matični knjigarni. Cene običajne — koncertne.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: četrtek, 4. marca 1926; katoliški Kazimir in Lucij; pravoslavni: 19. februarja Arhapa; muslimani: 19. šabana 1344; židje: 18. adara 5686.

Jutri: Petek, 5. marca: 1926; katoliški: Evselij; pravoslavni: 20. februarja, Lav in Agaton.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera ob pol 20. »Jonglers«, drama ob 20. »Zapeljivka«.

Kino: Matica: »Jaz te ljubim!«; Dvor: »Babilon greha«; Ideal: »Tri hišnikove hčere«.

DEZURNE LEKARNE.

Cetrtek: Bohine, Rimska cesta, Levstek, Resljeva cesta.

Solnce zaide danes ob 18.51 vzhodi jutri ob 6. uri in zaide ob 17.52.

Mesec vzhodi danes ob 22.42, zaide jutri ob 23.48.

„Rdeči križ“

Občni zbor za ljubljansko oblast.

V posvetovalnici na mestnem magistratu se je snoči ob 18. vršil občni zbor Rdečega križa za ljubljansko oblast. Predsednik dr. Krejči je uvodoma pozdravil vse navzoče, nato pa podal obširno in vsestransko poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. Navajal je, da sicer niso uspeli vsi načrti in nade društva, da pa je vseeno za znakoviti lep napredek. V nadaljnjem svojem govoru je omenil, da so bila sprejeta nova društvena pravila šele 12. januarja, istočasno pa je bil v Beogradu redigiran društveni pravilnik. Novi statut je izredno važnosti za obstoj društva; izvedene so bile nekatere bistvene spremembe, tako ukine nje nameravanih širših odborov itd. Ljubljanski odbor Rdečega križa se nadalje vrši dvojno nalogo kot oblastni odbor obeh velikih županstev.

Predsednik je nato razmotrival razne aktualne društvene zadeve, nato pa podal sliko o društvenem delovanju. V preteklem letu se je priglasilo 208 novih članov, kompletiralo se je društveni instrumentarij, pridobil zidano poslopje na ljubljanskem polju podprlo ferijalno kolono na Dovjem, dalo bolnici v Novem mestu povodno izbruha griže na razpolago vse razpoložljivo posteljnino in nudilo izdatno pomoč poplavljenjem v Prekmurju, dala se ni nihče oglašil za podporo. Dr. Krejči je nato še naštel razne akcije v korist Rdečega križa naših ujetnikov v Rusiji itd. Letos se udeležijo društvo proslave 50letnice Rdečega križa v Beogradu.

K sklepu svojega govora se je g. predsednik zahvalil vsem dobročiniteljem in podpornikom, izrekel je svojo posebno zahvalo ravnelstvu g. Kočvarju, ki je organiziral dan Pomladke Rdečega križa ter inšpektorju za narodno zdravje g. dr. Katičicu in ti sku za njega moralno podporo. Odbor je ostal neizpremenjen, izvoljen pa je bil v njega še višji šolski nadzornik g. Gabrilek.

— »NIGRIN« je najboljša in najcenejša domača krema za čevlje in usnje. — Zahtevajte ga v vseh trgovinah! 2-1

Jugoslovenci v Ameriki

V kraju Joliet je dne 11. januarja umrl 70letni starček, rojak Anton Brandur. Pokojni je bil doma iz mariborske okolice. Živel je v Ameriki 29 let. — V Clevelandu, Ohio, je dne 2. februarja po dolgi in mučni bolezni preminula rojakinja Karolina Kurent. Pokojna je bila doma iz Ilirske Bistrice. — Rokajinja Marija Leskovec je v Clevelandu na cesti padla in je bilo takoj mrtva. Zadel jo je kap. — Dne 2. februarja je v Clevelandu preminula rojakinja Josipina Longar, doma iz Starega trga pri Kočevju. Pokojna, ki je bivala v Ameriki 36 let, je bila stara 52 let. — V Detroitu, država Michigan je bil od neznanih storilcev ubit rojak Albert Agnič. Napaden je bil ponoči, ko se je vračal od dela domov. Pokojni je bil star šele 22 let.

Darujete za sokolski Tabor!

Odhod dr. Beneša iz Ljubliane

Včeraj popoldne se je odpravil iz Ljubljane na svojo novo službeno mesto v češkopoljski zunanji ministruv v Pragi dosedanji generalni konzul g. dr. O. Beneš. — Na konduktu so se poslovili od odhajajočega, s čimso ljubljanskega generalnega konzula, predstavniki civilnih in vojaških uradov, člani konzularnega zbora, zastopniki narodnih organizacij in narodnega ženstva.

Gospodarstvo

Narodna banka v letu 1925

(Iz poročila upravnega odbora.)

Narodna banka je dala lani privatnim osebam v zastavo 38 državnih bonov v nominalni vrednosti 91.011.414,15 Din in posojil v znesku 66.245.000 Din; od teh bonov je bilo do konca leta izplačanih 34 v znesku 57.964.374,58 Din, na katere je bilo izdano posojilo za 43.460.000 Din. 1. januarja 1926 so bili zastavljeni še 4 boni v vrednosti 33.047.039, ki jim še niso potekli roki. Na te bone je dala Narodna banka 27.785.000 Din posojila. Vsi zastavljeni boni so bili z rokom treh mesecev in so se pravočasno izplačevali. V sporazumu s finančnim ministrom je začela Narodna banka lani prejemati iz Francije in dajati v promet nov kovani drobiž. V celem lanskem letu je prejela tega drobiža za 120.000.000 Din. Nerazmenjanega je ostalo do konca leta 27 milijonov 234.150 Din. Vse stroške za kovanje in prevoz kovanega drobiža je plačala Narodna banka iz prejetega denarja.

Glavno pozornost je posvetila Narodna banka lani stabilizaciji dinarja. V februarju, marcu, aprilu, maju in juniju je variral tečaj dinarja vred 8,175 švic. frankov kot najnižji in 8,60 kot najvišji tečaj. V drugi polovici junija do konca decembra se je gibal dinar med 8,975 in 9,35. S tečajem dinarja smo lahko torej povsem zadovoljni.

Leta 1925 je kupila Narodna banka za 3.434.716,717 Din deviz. Od teh je odstopila državi za njena plačila v inozemstvu za 1.586.595,583 Din, na borzi je pa prodala za 1.510.929,340 Din deviz. Za 1. 1926 je ostalo torej deviz v vrednosti 337.191.793,06 dinarjev. Celokupna rezerva za ves čas, od kar kupuje Narodna banka v sporazumu s finančnim ministrom devize, je znašala torej 1. januarja 1926, leta 828.003.202,58 dinarjev. V švicarskih frankih znaša ta rezerva 75.686.116,74 in je dovolj močna, da lahko vsak čas obvaruje dinar vseh pretresnih in naglih variacij. Še važnejše pa je, da odgovarja tečaj deviz iz tega fonda v glavnem dnevnemu tečaju in se torej ni bati, da bi moglo priti v trgovini v devizami do večjih diferenc za državo. Promet z devizami je bil velik. Dosedanja pogodba s finančnim ministrom glede kupovanja deviz je taka, da banka ne riskira, da bi v trgovini z devizami kaj izgubila. Devizna politika Narodne banke gre za tem, da nakupi dovolj deviz za zaščito vrednosti dinarja in da ne dovoli, da bi dinar vsled trenutnih razmer padel pod vrednost, ki jo je dosegel. Visti, da kupuje Narodna banka devize z rezervnimi novčanicami, čijih obkroga ni v njenih rednih izkazih, so netočne in tendenciozne. Vse novčance, ki jih izdaja Narodna banka v svojem ali državnem prometu, so izkazane v obtoku, ki se redno objavlja.

Za odkup deviz je porabila Narodna banka v januarju 1. 1925 — 671.185.035,93 dinarjev, v februarju 1.297.200,02, v marcu 389.508.633,56, v aprilu 261.992.295,90, v maju 416.774.930,30, v juniju 591.502.588,87, v juliju 691.218.521,40, v avgustu 953.090.259,35, v septembru 1.200.412.645, v oktobru 1.111 milijonov 937.730, v novembru 999.179.781 in v decembru 888.367.038 Din. Največja vsota za odkup deviz je bila izkazana 15. septembra, in sicer 1.252.875.909 Din, najmanjša pa 31. marca 242.079.080 Din. Povprečna vsota je znašala 729.512.791 Din.

Včerašnji živinski sejem v Ljubljani

Dasi še ni koledarske pomladi, je imel včerašnji redni živinski sejem v Ljubljani izrazit pomladni značaj. Vreme je bilo ugodno in zato tudi obisk sejma velik in promet na sejnišču prav živahen.

Kakor običajno, so prignali tudi na včerašnji sejem največ konj, po večini posestniki iz ljubljanske okolice, okrog 100 pa tudi prekupčevalci iz južnih krajev. Blago je bilo prav mešano, od najboljših kvalitete do pravih slabih. Kupci so pomnili razmeroma nizke cene, zato je bila tudi komaj četrtina prodana.

Goveje živine je bilo razmeroma malo; vsega skupaj okrog 150. Vzrok je pač v tem, da kmetje zlasti vole zadržujejo, ker jih rabijo za pomladna poljska dela; ker se obeta zgodnja zelena kрма, tudi krav in telet ne silijo preveč na prodaj. Kljub temu se cene niso povišale, ampak za spoznanje celo znižale, dasi ne toliko, da bi se to lahko poznalo tudi pri mesnih cenah. Kupčija je bila živahna zlasti za vole, za katere so se interesirali tudi mnogi tuji kupci.

Mnogo je bilo na trgu malih plemenskih prašičkov, ki so se prodajali po komadu.

Prignanih je bilo 481 konj, 3 žrebeta, 90 volov, 66 krav, 12 telet in 162 prašičkov.

Prodanih je bilo 105 konj, 53 volov, 22 krav, 2 telet in 80 prašičkov. Tu pa so vštete samo kupčije, ki so bile prijavljene vodstvu sejma, dočim je bilo sklenjenih gotovo tudi mnogo kupčij, ki niso bile prijavljene. Kupčija se je vrh tega nadaljevala tudi po zaključku oficijelnega sejma.

Cene so bile: voli I. 8 Din, II. 7,50 Din, III. 6,50 Din; krave klobasice 2,50 — 3,50 Din, debele 6 Din; teleta 10 — 11,50 Din, vse za 1 kg žive teže. Prašičke, stare 6 do 10 tednov, so prodajali od 150 Din naprej za komad.

— Zliti trg. Iz tedenskega poročila novosadške blagovne borze povzemamo,

da se stagnacija na žitnem trgu še nikoli ni pomenila tako, kakor pretekli teden. Trgovina na domačem in inozemskih tržiščih je v velikem zastoju. Inozemstvo ima svoje zaloge, kar velja tudi za naše pokrajine, izvoznično južno Dalmacijo in nekatere kraje Slovenije. Promet na borzi je znašal samo 155 vagonov, večnoma stare kupčije s koruzo. Pšenice je bilo prodano 38 vagonov. Cene so se gibale ves teden med 287,50 — 285. Kupovali so po edini milini. Inozemska tržišča so za pšenico labilna. Koruze je bilo prodano 101 vagon. Svaro bačlo blago ponudba 142,50 brez kupcev, sremška posušena 137 — 138, bosanska ab Šabac ponudba 104. Promot bačlo blago začetkom tedna povpraševanje po 115, koncem tedna samo 110. Kupčija zelo malo. Sremško prompt blago ponudba 113 — 115 brez povpraševanja. Vagonsko blago za marec 117,50, v Sremlu in Bački 115. Moke je bilo prodano 3 vagona. Št. «0» baza po 460. Ponudba je velika, kupcev pa sploh ni. Otrobov jrdano 8 vagonov bačlih po 110. Jrdana 5 vagonov — jardi 180, slabše vrste 160. Oves brez prometa.

— g. Voja škoda. Ves pretekli teden je bila vojna škoda čvrsta. Povpraševanje od strani širših krogov je veliko, posebno v Srbiji. Banke na svoj račun se ne kupujejo vojne škode, vendar pa vse kaže, da bodo morale tudi vse to storiti, ker imajo mnogo gotovine, ki je sicer nikjer ne morejo plasirati. Veliko zanimanje za vojno škodo je tudi v Zagrebu. Zagrebški listi pišejo, da so to najboljše vrednostni papirji.

— g. Naša trgovina z Anglijo. Povodom pogajanj za trgovinsko pogodbo z Anglijo so priobčile «Times» daljši članek o izločilih in možnostih bodoče trgovine med našo državo in Anglijo. Članek priporoča angleški izvoznikarjem strojev in motorjev jugoslovanske tržišče. Jugoslavija bi lahko kupovala tudi angleške avtomobile. V Beogradu je naraslo število avtomobilov v treh letih od 500 na 1500. Angleška bi se morala zanimati za naše sive, les, karbid, cement, tobak, evrovo kožo od divjadi in drobnico, za katero se zanima tudi Amerika.

— g. Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne likitacije: dne 19. in 20. marca t. l. glede dobave govejega mesa za časa od 1. aprila do 1. oktobra t. l. pri komandant mestu v Kraljevi, Dolnji Lendavi, Čakovcu in pri komandi vojnega okruza v Karlovcu. Pri Dravski artiljerijski radionici v Ljubljani: dne 18. marca t. l. glede dobave raznega materiala iz železa, jekla in medij, svine in kosirar. Smrčkovskega plana: dne 19. marca t. l. glede dobave stavbenega lesa; dne 20. marca t. l. glede dobave usnja; dne 22. marca t. l. glede dobave raznih barv, firmeža, sojne kisline, steklenege papirja itg.; dne 23. marca t. l. glede dobave raznih olj, petroleja, nafte, bencina itg.; dne 24. marca t. l. glede dobave nepremičnega plana siskana in vrvi. Predmetni oglasi z natjemajšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono

Izgredi v Karlovih Varih

Poročali smo že o drzni nemški kopenikijadi v Karlovih Varih, kjer so zaslepljeni delavci pod vodstvom sfinatiziranega stavbenika Rösslerja jurili okrajno glavarstvo. Sprva se je zdelo, da gre za čim nenormalnega človeka, a poznejši dogodki uatemeljujejo domnevo, da je bila Rösslerjeva pustolovščina dobro premišljena. V torek se je namreč vršilo v Karlovih Varih veliko protestno zborovanje proti jezikovnim odredbam vlade. Shod so sklicali nemški socialisti, udeležili pa so se ga tudi pristasi drugih strank, tako da se je zbralo okrog 10.000 ljudi. Po shodu je velik del zborovalcev zopet krenil pred okrajno glavarstvo, ki je bilo po policiji močno zastraženo. Demonstranti so navalili na policijo, ki se je seveda branila. Tako je prišlo do srđitih spopadov, ki so bili končali še le pozno v noč.

Nemci se dobro zavedajo, kaj delajo. V Karlovih Varih je vedno mnogo tujcev in Nemci se nadejajo, da bodo obrnili njihovo pozornost na dogodke in tako dosegli, da bo pisalo tudi inozemsko časopisje o »zatiranju« Nemcev na Češkem. Ta namen je imela Rösslerjeva avantura, isti namen tudi takšni izgredi.

Izumiranje evropskih narodov

Glasm statistike monakovskega profesorja Gruberja je padlo število porodov tekom zadnjih 30 let pred vojno najbolj pri Angličih, in sicer za 25 odstotkov. Za Angličje pridejo na vrsto Francozi, Belgijci in Holanci z 19 %, Nemci z 18, Norvežani s 16, Švedi, Fini in Avstrijci (s Čehi in Madžari) s 14, ter Italijani, Švicarji in Danci z 12 in predvojni Slovani z 1 odstotkom. Najslabše se godi v tem pogledu Francozom. V Franciji je bilo že pred vojno več vasi, kjer je prebivalstvo sploh izumrlo. Burgundsko (zemlje bo čez 12) let sploh brez prebivalcev, če se bo ta proces degeneriranja nadaljeval. Bertillon je vprašal 445 odličnih Francozov glede potomstva in ugotovil, da so imeli (z ženami jih je bilo 890) samo 573 otrok.

Se večja je umrljivost med anglosaško raso, ki ima v svojih rokah izmed vseh narodov največ zemlje. Američani so začeli izumirati že pred 50 leti in bijologi so izračunali, da po dveh ali treh generacijah yankejev sploh več ne bo. Dr. Gruber očita tudi Nemcem, da se premalo brigajo za potomstvo. Leta 1874—1914 je bilo v Nemčiji na vsakih 1000 prebivalcev 41,8 (l. 1874), 18,7 (l. 1884), 37,2 (l. 1894), 35,2 (l. 1904) in 27,6 (l. 1914) porodov.

Da nam bo politični in kulturni pomen teh števil jasen, moramo primer-

jati evropske narode s kitajskim narodom, ki ima že več tisočletno kulturo. Pri Kitajcih število porodov še nikoli ni nazadovalo. Kljub vsem epidemijam se je število Kitajcev tekom zadnjih 270 let šestkrat pomnožilo. Število porodov najbrž tudi v bodoče ne bo padlo, zakaj vsa socijalna in gospodarska organizacija, kakor tudi vera sili Kitajce k razmnoževanju. Če se ne pripeti kaka katastrofa, bo štel kitajski narod čez 270 let 2.400.000.000, torej več, kakor je zdaj vseh ljudi na zemlji. Zato pa ostane od sedanjih 400 milijonov Evropejcev čez 270 let komaj še 16 milijonov, če se bo dosedanje izumiranje nadaljevalo. Lahko si torej mislimo, kako se bo razvijala svetovna zgodovina, če se številčno razmerje med evropskimi narodi in Kitajci bistveno ne izpremeni.

Le z «NIGRINOM» maži svoje obuvalo, kakor solnce žarko bo se lesketalo!

Gledališki škandal

Na nemških odrih igrajo italijanska komedija »Sluga dveh gospodov«. Komedia je ljubka stvarica brez najmanjših političnih primesi. Ker pa je italijanska, so jo v zadnjem času pri večih predstavah izžvižgali in ponekod celo predstavo onemogočili. Do posebno burnih demonstracij je prišlo v Vratislavi, kjer so demonstranti v gledališču zasmehovali Italijo in Mussolinija, tako da je morala intervenirati policija.

V dunajskem Burgtheatru, ki velja še tudi danes za izredno distingviran in imeniten lokal, so v nedeljo popoldne igrali »Viljema Tell«. Po drugem dejanju pa je v prvi parterni vrsti nenadkrat vstal starejši gospod in začel govoriti o zatiranju Nemcem na Južnem Tirolskem. Kaj takega kronika Burgtheatra še ne pomni, zato je bila publika prvi hip vsa osupla, potem pa je začela burmo aplavdirati. A tudi tu je interveniral policijski uradnik, ki je govoril, nekega bivšega polkovnika, pripravil do tega, da je svoj govor prekinil.

Posledice nemškega bojkota napram Italiji se kažejo že tudi v praksi. Bremerski brzovalci iz Innsbrucka v Italijo so pred bojkotnim gibanjem prevajali povprečno po 60 ljudi, zdaj pa je redok dan, da jih potuje 20. Tudi promet iz Avstrije v Italijo je padel za 50 odstotkov.

Podpirajte podporno društvo slepih

Jack London:

Roman treh src

Pri teh besedah je skočil plemič na desno stran Leonciine mule. Peon, ki je smuknil pod mulo, bi bil pobegnil v džunglo, če bi ne bil pogljal eden izmed plemičevih spremljevalcev konja in podrl nesrečneža na tla. Kakor bi trenil z očesom, so plemičev spremljevalci zgrabili nesrečnega peona, mu zvezali roke na hrbtu ter mu vrgli zanko za vrat.

Francis in Henry sta odločno protestirala.

— Senori, — se je oglašil plemič, — cenim vas in na razpolago sem vam prav tako, kakor blagorodni rodbini Solano, ki je vas vzela pod svojo zaščito. Pripravljen sem vas braniti do zadnje kaplje krvi. Vse, kar imam, je vam na razpolago. S peonom pa je stvar drugačna. On ni vaš. Peon je moj, dolžan mi je in je pobegnil s plantacije. Upam, da me razumete in da mi ne boste zamerili. Gre samo za privatno lastnino. Ta peon je moja last.

Henry in Francis sta se začudeno spogledala. Dobro sta vedela, da ima plemič po zakonih panamske republike prav.

— Kruti Sodnik mi je dolg odpustil. Vsi lahko potrdijo, da govorim resnico, — je zajecjal peon.

52

— Res je, Kruti Sodnik mi je odpustil dolg, — je pritrdila Leoncie.

Plemič se je nasmešnil in nizko poklonil.

— Toda peon je sklenil s menoj pogodbo, — je dejal smeje. — Kdo pa je ta Slepí Bandit, da bi moglo njegovo bedasto pravosodje veljati za mojo plantacijo in mi ukrasti 250 pezov, ki mi po zakonu gredo?

— Prav pravi, Leoncie, — je pritrdil Henry.

— Če je tako, se pa vrnem v Kordillere — je dejal peon. — Vojščaki krutega Sodnika, vzemite me s seboj v gore!

Toda strogi poveljnik je odkimal z glavo.

— Na tem kraju te moramo osvoboditi. Dano nam povelje ne sega dalje. Od tega trenutka dalje nimamo več pravice do tebe. Moramo se posloviti in vrniti.

— Stojte! — je vzkliknil Francis, potegnil iz žepa čekovno knjižico in začel pisati. — Čakajte trenutek. Zadevo s peonom moram urediti. In sploh bi vas pred odhodom prosil, da mi storite uslugo.

Izročil je plemiču ček, rekoč:

— Dodal sem deset pezov za pisarniške stroške.

Plemič je pogledal na ček, ga preganil in položil v žep. Nato je položil konec vrvi, na kateri je bil privezan nesrečni peon, v Francisovo roko.

— Zdaj je peon vaš, — je dejal.

Francis je pogledal na vrv in se nasmešnil.

— Pogledite! Zdaj sem postal lastnik sužnja.

Suženj, ti si zdaj moj, moja last, razumeš?

— Da, senor, — je zajecjal peon ponižno. — Menda že mora tako biti, da sem vedno last tega ali onega gospodarja, od kar mi je ljubezen zmešala glavo. Kruti Sodnik je imel prav. Bog me kaznuje zato, ker sem se izneveril svoji rasi.

— Prodaj si se prostovoljno. V robstvo te je gnal nagib, ki je bil in ostane najplemenitejši. Zavoljo ženske si postal suženj, — je dejal Francis in prerezal vrv, s katero so bile zvezane peonove roke. — Svoboden si. Bodí si odslej sam vodnik in nikar ne dovoli, da bi prišel konec te vrvi še kdaj v tuje roke.

V tem se je neopaženo pridružil našim znancem mršav stavec. Bil je čistokrvni Indijanec iz plemena Maya. Bil je tako suh, da so se mu poznala vsa rebra. Bil je nag, samo bedra mu je pokrivala koža ubitega tigra. Umazano sivi lasje so mu viseli čez čelo in obdajali z obeh strani koščeno lice. Po vsem telesu so se poznale napete žile. Iz čeljusti so mu štrlele redke škrbine. V globoko vdrth očeh se mu je poznalo, da ga trese mrzlica.

Kakor kača je smuknil mimo naših znancev in objel s koščeni rokami peona.

— To je moj oče, — je izjavil peon ponosno, —

Le pogledite ga! Čistokrvni Maya je in znane so mu vse skrivnosti tega plemena.

Oče in sin sta stopila v stran ter se začela pogovarjati. Francis je pa pojasnil poveljniku v raševinastem plašču svojo prošnjo. Nekje v gorah se je potikal Enrico Solano s svojima sinovoma. Francis je prosil poveljnika, naj jim pove, da se jim ni treba več bati preganjanja in da se lahko brez strahu vrnejo domov.

— Ali niso ničesar zakrivali? — je vprašal poveljnik.

— Ne, — je odgovoril Francis.

— Potem je vse v redu. Obljubim ti, da jih takoj najdemo, zakaj znano nam je, kje tavajo. Pošljemo jih na obalo, da se skupaj vrnete.

— Dokler se ne vrnejo, ostanete pri meni v gosteh, — je dejal plemič. — V bližini moje plantacije stoji v Yuchitanskem zalivu za odhod pripravljena jadrnica, ki lahko takoj odpluje v San Antonio. Zadržim jo, dokler se blagorodni Enrico s sinovoma ne vrne iz Kordiller.

— Francis pa poravnava stroške za to zamudo, — je pripomnil Henry ironično. Leoncie je čutila, kam meri to zbadanje, toda Francis je ironično opazko preslišal.

— Seveda, rade volje plačam, kolikor bo treba, — je vzkliknil Francis veselo. — Saj bomo imeli nov dokaz, da je denar povsod dobrodošel.

Inserirate v Slov. Narod.

Dne 6. marca 1926 dopoldne ob 8. uri se vrši pri okr. sodišču v Radovljici. POSTOVLIN MAM sodni

enonadstropne hiše

zelo pripravne za večjega obrtnika. V hiši se nahaja 1 stanovanje 2 sob, kuhinje in pritlikla, 2 kleti, 2 velika in 1 manjši poslovni prostor, vodovod in elektrika. Hiša je oddaljena 2 min. od kolodvoru Radovljica ter je sodno ocenjena na 140.000 Din. Izključna cena 80.000 Din. Dražbeni pogoji so na vpogled pri okr. sodišču v Radovljici. Pojavnila daje lastnica Minka Horvat, medistinja, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10./II. desno.

Ivan Jax in sin, Ljubljana, Gospodarska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. borna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lincu. Stroji iz leta 1927. Stroji iz leta 1928. Vezenje poučje brezplačno. Posredni deli kolev in šival. strojev. 10-letna garancija. Slike stroje ADLER in URANJA. Slike stroje iz prvih tovarn „Dierkopp“, „Styra“, „Waffenrad“, „Kaiser“.

Opremljeno sobo

ali prazno — išče mirna gospodinja v sredini mesta. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Posredn. vhod/678».

Dva črkoilkaraka pomočnika

sprejme takoj — trdita Pristou & Bricek, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1. — Sprejme se tudi vajence, ki imajo veselje do črkoilkarstva. 639

Otroški voziček

dobro ohranjen ter nekaj otroških oblek — ugodno napredaj. — Ponudbe pod «Dobro ohranjeno 677» na upravo «Slovenskega Naroda».

Posredovalnica za služkinje

PAVLA MRAK, (preje v posredovalnici g. Novotny), Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 4 (poleg Zmajskega mostu) — se najtopleje priporoča. 51/T

Ključavničarski pomočnik,

močan več slovenskega in nemškega jezika, išče stalno službo. — Ponudbe pod «Pomočnik/676» na upravo «Slov. Naroda».

Natakarica

z večletno prakso — išče službo; najraje na letovišču. — Dopisi pod «Natakarica/664» na upravo «Slov. Naroda».

Skladiščnik

za čimprejšnji nastop — išče industrialno podjetje. Potrebno je, da so reflektanti po možnosti iz železne ali kolonijalne stroke, z večletno prakso ter s perfektnim znanjem hrvatskega in nemškega jezika. Oženjeni dobi tudi stanovanje. — Ponudbe s pripisi spričeval in z navedbo skromnih plačilnih zahtevkov, referencami ter nastopom, naj pošljejo na: «Inter-reklam» d. d. Zagreb, Strossmayerova 6 pod šifro «Skladiščnik/111—2». 675

NARODNA TISKARNA

IZVRŠNE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICE URADNE TISKOVINE. CENIKE KUVERTE-RAČUNE HRANILNE IN ZADRUŽNE KNJIŽICE POROČILA NAZNAVILA VABILA CIRCULARJE VSTOPNICE ETIKETE MPTVAŠKA NAZNAVILA ZAMITKE S ČASOPISE IN VSA V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA OKUSNO IN CE NO S S NARIČILA SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA PREŠERNOVA ULICA ŠTEVILKA 7 TELEFON • ŠTEV • 304

LJUBLJANA • KNAFLJEVA UL • 5